II

(Voorbereidende besluiten)

COMMISSIE

Voorstel voor een richtlijn van de Raad betreffende oneerlijke bedingen in consumenten-overeenkomsten

COM(90) 322 def. — SYN 285

(Door de Commissie ingediend op 24 juli 1990)

(90/C 243/02)

DE RAAD VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, inzonderheid op artikel 100 A,

Gezien het voorstel van de Commissie,

In samenwerking met het Europese Parlement,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité,

Overwegende dat maatregelen dienen te worden vastgesteld om in een periode die op 31 december 1992 afloopt, de interne markt geleidelijk tot stand te brengen; dat de interne markt een ruimte zonder binnengrenzen omvat waarin het vrije verkeer van goederen, personen, diensten en kapitaal is gewaarborgd;

Overwegende dat de nationale wetgevingen van de Lid-Staten betreffende de bedingen van een overeenkomst tussen de verkoper van goederen of diensten enerzijds en de koper daarvan anderzijds talrijke verschillen vertonen, zodat op de nationale markten voor de verkoop van goederen en diensten aan consumenten onderling verschillen en verstoringen van de concurrentieverhoudingen tussen de verkopers kunnen ontstaan, met name wanneer zij in andere Lid-Staten dan in het eigen land verkopen;

Overwegende dat in het bijzonder de nationale wetgevingen van de Lid-Staten betreffende oneerlijke bedingen in overeenkomsten die met consumenten worden gesloten, aanzienlijke verschillen vertonen; dat hetzelfde geldt zowel voor de nationale wetgevingen betreffende de verplichting van de verkoper van goederen om in te staan voor de kwaliteit daarvan, voor de geschiktheid voor het doel waarvoor zij worden verkocht en voor de overeenstemming ervan met het contract als voor de nationale wetgevingen betreffende de verplichting van de verstrekker van diensten voor de verrichting daarvan;

Overwegende dat de consumenten de wetten niet kennen die in andere Lid-Staten dan het land waar zij wonen, voor overeenkomsten voor de verkoop van goederen of diensten gelden; dat deze moeilijkheid hen van rechtstreekse transacties van aankoop van goederen of diensten in een andere Lid-Staat kan afhouden;

Overwegende dat het, ten einde de totstandkoming van een interne markt te vergemakkelijken en de burger in zijn rol als consument bescherming te bieden bij het kopen van goederen en diensten op basis van overeenkomsten die door de wetten van andere Lid-Staten dan door die van zijn eigen land worden beheerst, van essentieel belang is om oneerlijke bedingen uit deze overeenkomsten te weren;

Overwegende dat daarmee verkopers van goederen en diensten bij hun taak om goederen en diensten te verkopen, zowel in het eigen land als elders in de interne markt, worden geholpen; dat aldus de concurrentie tussen verkopers wordt gestimuleerd waardoor de burgers van de Gemeenschap als kopers betere keuzemogelijkheden worden geboden;

Overwegende dat in de Gemeenschapsprogramma's voor een beleid inzake bescherming en voorlichting van de consument [1] op het belang van de bescherming van de consument op het gebied van oneerlijke contractclausules is gewezen; dat in deze bescherming moet worden voorzien door middel van wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen die hetzij op communautair niveau zijn geharmoniseerd, hetzij rechtstreeks op dat niveau zijn vastgesteld;

Overwegende dat overeenkomstig het beginsel dat onder het hoofd „bescherming van de economische belangen van de consument" in deze programma's is vastgelegd, „kopers van goederen of diensten moeten worden beschermd tegen het misbruik van de machtspositie van de verkoper, in het bijzonder tegen eenzijdige standaardcontracten en de oneerlijke uitsluiting van essentiële rechten in contracten";

[1] PB nr. C 92 van 25. 4. 1975, blz. 1 en PB nr. C 133 van 3. 6. 1981, blz. 1.

Overwegende dat door het vaststellen van uniforme wettelijke voorschriften op het gebied van oneerlijke bedingen een efficiëntere bescherming van de consument kan worden bewerkstelligd; dat deze voorschriften voor alle consumentenovereenkomsten, zowel schriftelijke als mondelinge, en, in het geval van schriftelijke, ongeacht of het om één dan wel verscheidene documenten gaat, dienen te gelden;

Overwegende dat een efficiëntere bescherming van de consument kan worden bewerkstelligd door het vaststellen van wettelijke voorschriften die op het stuk van oneerlijke bedingen op alle dergelijke bedingen betrekking hebben;

Overwegende dat de Lid-Staten ervoor zorg moeten dragen dat in overeenkomsten die in het kader van de bedrijfs- of beroepsactiviteit van de persoon die deze verricht, met consumenten worden gesloten, geen oneerlijke bedingen worden gebruikt; dat dergelijke bedingen als nietig dienen te worden beschouwd indien zij toch worden gebruikt, met dien verstande dat de overige bedingen geldig blijven en de overeenkomst aldus de partijen nog blijft binden indien deze zonder de nietige bepalingen kan voortbestaan;

Overwegende dat het wenselijk is bepaalde typen bedingen vast te stellen die niet in consumentenovereenkomsten mogen worden gebruikt;

Overwegende dat personen of organisaties, voor zover zij volgens de nationale wetgeving worden geacht een legitiem belang in de zaak te hebben, over mogelijkheden moeten beschikken om een actie betreffende bedingen in consumentenovereenkomsten, en in het bijzonder oneerlijke bedingen, in te stellen, hetzij voor een rechterlijke, hetzij voor een administratieve instantie die bevoegd is om zich over klachten uit te spreken of passende gerechtelijke stappen te ondernemen;

Overwegende dat de rechterlijke of administratieve instanties de bevoegdheid moeten hebben om de intrekking van ongeoorloofde bedingen te gelasten of te verkrijgen,

HEEFT DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

Artikel 1

Voorwerp van deze richtlijn is de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de Lid-Staten betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten.

Artikel 2

In deze richtlijn wordt:

1. een beding in een overeenkomst als oneerlijk beschouwd indien het, op zichzelf of in combinatie met een ander beding of bedingen van dezelfde overeenkomst of van een andere overeenkomst waarvan deze met weten van de persoon of personen die de eerstgenoemde overeenkomst met de consument hebben gesloten, afhankelijk is:

   — het evenwicht tussen de uit de overeenkomst voortvloeiende rechten en verplichtingen van de partijen ten nadele van de consument aanzienlijk verstoort of

   — ertoe leidt dat de uitvoering van de overeenkomst overmatig in het nadeel van de consument uitvalt of

   — ertoe leidt dat de uitvoering van de overeenkomst aanzienlijk afwijkt van hetgeen de consument rechtmatig kon verwachten of

   — onverenigbaar is met de eisen van goede trouw;

2. als bijlage een lijst van typen oneerlijke bedingen opgenomen;

3. onder „consument" verstaan: een natuurlijk persoon die bij onder deze richtlijn vallende transacties handelt voor doeleinden die kunnen worden geacht buiten zijn bedrijfs- of beroepsactiviteit te vallen;

4. onder „bedrijfsactiviteit" ook de activiteiten van publiek- of van privaatrechtelijke leveranciers begrepen; dit begrip omvat tevens verkoop, verhuur of het anderszins verstrekken van apparaten door deze leveranciers;

5. de eerlijkheid of oneerlijkheid van een beding in een overeenkomst bepaald met betrekking tot het tijdstip waarop de overeenkomst wordt gesloten, de begeleidende omstandigheden op dat tijdstip en alle overige bedingen van de overeenkomst.

Artikel 3

De Lid-Staten:

— verbieden het gebruik van oneerlijke bedingen in een overeenkomst die met een consument wordt aangegaan door een persoon die in het raam van zijn bedrijfs- of beroepsactiviteit handelt; dit verbod doet geen afbreuk aan het recht van de verkoper om van zijn eigen leverancier vergoeding te verkrijgen;

— bepalen dat indien niettegenstaande bedoeld verbod oneerlijke bedingen worden gebruikt, deze bedingen nietig zijn, dat de overige bedingen van de overeenkomst geldig blijven en dat de overeenkomst aldus voor de partijen nog bindend blijft indien de overeenkomst zonder de nietige bepalingen kan voortbestaan.

Artikel 4

1. De Lid-Staten dragen ervoor zorg dat er in het belang van de consumenten, de concurrenten en het publiek in het algemeen, doeltreffende en geschikte middelen bestaan voor toezicht op oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten en op de bedingen van overeenkomsten voor de verkoop van goederen of diensten aan consumenten.

2. Dergelijke middelen dienen wettelijke bepalingen te omvatten waarbij personen of organisaties, voor zover deze volgens de nationale wetgeving worden aangemerkt als een legitiem belang in de bescherming van de consumenten te hebben, voor de rechter of voor een administratieve instantie die bevoegd is zich uit te spreken over de vraag of de in een dergelijke overeenkomst gebruikte bedingen met het bepaalde in deze richtlijn strijdig zijn een actie kunnen instellen.

Artikel 5

De Commissie brengt uiterlijk 31 december 1997 over de toepassing van deze richtlijn bij de Raad verslag uit.

Artikel 6

1. De Lid-Staten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om uiterlijk op 31 december 1992 aan deze richtlijn te voldoen; zij stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis. Die bepalingen zijn van toepassing op alle overeenkomsten die na 31 december 1992 met consumenten worden aangegaan.

De krachtens de eerste alinea vastgestelde bepalingen houden een uitdrukkelijke verwijzing in naar de onderhavige richtlijn.

2. De Lid-Staten delen de Commissie de tekst mede van de voornaamste bepalingen van intern recht die zij op het onder deze richtlijn vallende gebied vaststellen.

Artikel 7

Deze richtlijn is gericht tot de Lid-Staten.

BIJLAGE

De volgende typen beding zijn oneerlijk indien zij tot doel of tot gevolg hebben:

a) de aansprakelijkheid van een contracterende partij uit te sluiten of te beperken bij overlijden of persoonlijk letsel van de consument ten gevolge van een handeling of omissie van die contracterende partij;

b) te bepalen dat een verkoper of leverancier van goederen of diensten de bedingen van een overeenkomst eenzijdig kan veranderen of een overeenkomst van onbeperkte duur eenzijdig kan opzeggen met een onredelijk korte opzeggingstermijn. Dit verbod belet niet dat een verlener van financiële diensten:

— de interestvoet van een door hem verstrekte lening of krediet of het bedrag van andere daaraan verbonden kosten kan veranderen of

— een overeenkomst van onbeperkte duur eenzijdig kan opzeggen, mits de overeenkomst een dergelijke bevoegdheid inhoudt en tevens een passende aanzegging van de verandering of opzegging aan de andere contracterende partij, respectievelijk partijen verplicht stelt.

Bovendien is dit punt b) niet van invloed op:

— de toepassing van prijsindexeringsclausules voor zover deze wettig zijn;

— beurstransacties;

— overeenkomsten voor de aankoop van vreemde valuta;

c) 1. de consument als koper krachtens een overeenkomst voor de verkoop van goederen het recht te ontzeggen:

— goederen te ontvangen die in overeenstemming zijn met de overeenkomst en geschikt zijn voor het doel waarvoor zij werden verkocht;

— een klacht in te dienen indien de goederen verborgen gebreken bevatten;

— te verlangen dat de verkoper, ingeval de goederen niet in overeenstemming met de overeenkomst worden geleverd of niet geschikt zijn voor het doel waarvoor ze werden verkocht:

— de volledige aankoopprijs terugbetaalt of

— de goederen vervangt of

— de goederen herstelt op kosten van de verkoper of

— de prijs vermindert indien de consument de goederen behoudt;

— te verlangen dat de verkoper, ongeacht welke van de voornoemde mogelijkheden de consument kiest, deze laatste vergoedt voor door hem ondervonden schade die uit die overeenkomst voortvloeit;

— ingeval de verkoper aan de consument de garantie van de fabrikant van de goederen doorgeeft, de fabrieksgarantie te genieten voor een periode die ten minste gelijk is aan de normale levensduur van de goederen of, indien dat korter is, voor twaalf maanden en de verkoper of de fabrikant te nopen tot betaling van de kosten die de consument maakt om de uitvoering van de garantie te verkrijgen;

2. de consument als koper krachtens een overeenkomst voor het verlenen van diensten het recht te ontzeggen:

— op het overeengekomen tijdstip en op een uit zijn oogpunt efficiënte wijze die diensten te worden verleend;

— over de garantie van de dienstverlener te beschikken dat de dienstverlener over de vereiste bekwaamheid en vakkennis beschikt om de diensten op de bij het eerste streepje omschreven wijze te verlenen;

d) te bepalen dat de prijs van de goederen wordt vastgesteld op het ogenblik van levering dan wel een verkoper of leverancier van goederen in staat te stellen de prijs te verhogen, niettegenstaande dat in deze verschillende gevallen de consument-koper daartegenover niet het recht heeft om de overeenkomst op te zeggen indien de eindprijs te hoog is in verhouding tot de prijs die hij bij het sluiten van de overeenkomst verwachtte; dit doet geen afbreuk aan de toepassing van wettige prijsindexeringsclausules;

e) de aansprakelijkheid van de verkoper of leverancier of van een andere partij uit te sluiten of te beperken in geval van volledige of gedeeltelijke wanprestatie door hem;

f) de consument een bewijslast op te leggen die volgens de geldende wetgeving op een andere partij bij de overeenkomst moet rusten;

g) met betrekking tot een overeenkomst voor het verwerven van een „timeshare"-aandeel in een gebouw het tijdstip van het sluiten van de overeenkomst zodanig vast te stellen dat de consument de mogelijkheid wordt ontzegd om zich binnen zeven dagen na de overeenkomst te hebben aangegaan, daaruit terug te trekken.